

5. Μεγάλες αλλαγές στη διοίκηση της αυτοκρατορίας

Η περίοδος ακμής της ρωμαϊκής αυτοκρατορίας κράτησε περίπου δύο αιώνες (1ο και 2ο μ.Χ.).

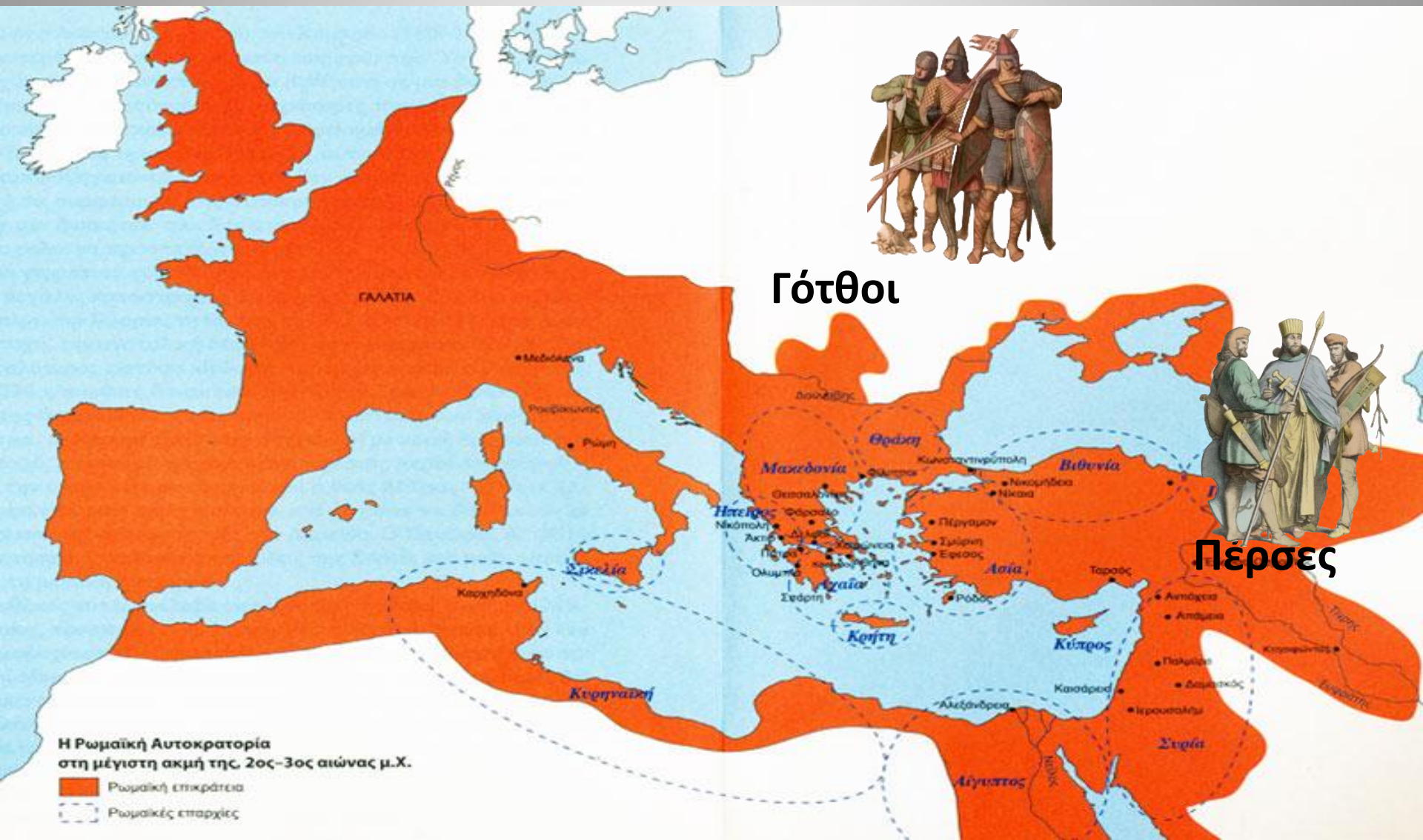
Η Ρωμαϊκή Αυτοκρατορία στη μέγιστη ακμή της, 2ος-3ος αιώνες μ.Χ.

- Ρωμαϊκή επικράτεια
- - - Ρωμαϊκές επαρχίες

Από τις αρχές του 3ου αιώνα μ.Χ. όμως τη μακρόχρονη ρωμαϊκή ειρήνη άρχισαν να κλονίζουν εσωτερικά και εξωτερικά γεγονότα, που απείλησαν ακόμη και τη διάλυση του κράτους.

Γειτονικοί λαοί, οι **Γότθοι** στο βορρά και οι **Πέρσες** στην ανατολή, παραβίαζαν τα σύνορα, λεηλατούσαν τις ακριτικές επαρχίες και έκλειναν τους δρόμους του εμπορίου.

Γότθοι

Πέρσες

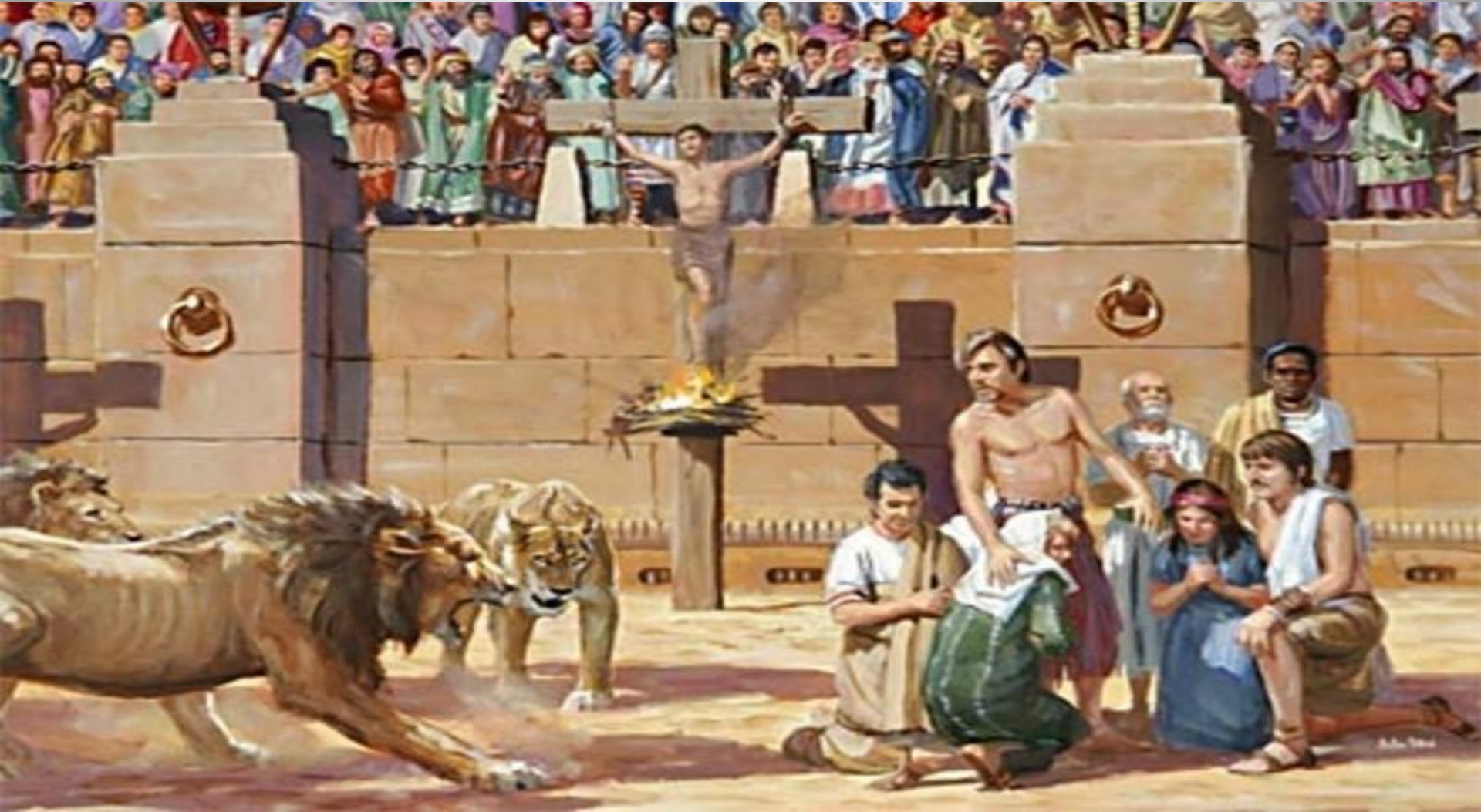
Ο στρατός είχε γίνει παντοδύναμος. Οι στρατιωτικές δυνάμεις, αντί να φρουρούν τα σύνορα, στασίαζαν ή συγκρούονταν μεταξύ τους και συχνά όριζαν ή καταργούσαν τους αυτοκράτορες.

**Κάποιες ακριτικές επαρχίες της Ανατολής
αποσχίστηκαν από την αυτοκρατορία και έκαναν δικά
τους κράτη.**

Οι σκληροί διωγμοί κατά των Χριστιανών προκάλούσαν τη δυσαρέσκεια των πιστών της νέας θρησκείας για το ρωμαϊκό κράτος και έντονο διχασμό ανάμεσα σε αυτούς και τους οπαδούς των άλλων θρησκειών.

Ο αυτοκράτορας **Διοκλητιανός** προσπάθησε να αντιμετωπίσει αυτά τα προβλήματα με το σύστημα της **τετραρχίας**. Χώρισε δηλαδή την αυτοκρατορία σε τέσσερις μεγάλες περιφέρειες, δύο στην Ανατολή και δύο στη Δύση και όρισε για καθεμιά τον δικό της άρχοντα, με αυξημένες εξουσίες .

Το σύστημα αυτό επανέφερε ηρεμία και τάξη στο εσωτερικό του κράτους και ασφάλεια στα σύνορα από τις εχθρικές επιδρομές.

Δεν κράτησε όμως πολύ. Μετά την παραίτηση του Διοκλητιανού, οι τέσσερις **συνάρχοντες**, που αυτός είχε ορίσει, ο Κωνσταντίνος, και ο Μαξέντιος στη Δύση, ο Λικίνιος και ο Γαλέριος στην Ανατολή, συγκρούστηκαν μεταξύ τους. Νικητές από τις εμφύλιες αυτές διαμάχες βγήκαν ο **Κωνσταντίνος** και ο **Λικίνιος**.

Για να δώσουν τέλος στην αναστάτωση που είχαν προκαλέσει οι διωγμοί κατά των Χριστιανών, οι δύο **συναυτοκράτορες** υπέγραψαν στο **Μεδιόλανο** της Ιταλίας το **Διάταγμα της ανεξιθρησκίας**, το 313 μ.Χ.

Απόσπασμα του Διατάγματος των Μεδιολάνων

«Όταν από καλή τύχη εγώ ο Αύγουστος Κωνσταντίνος κι εγώ ο Αύγουστος Λικίνιος συναντηθήκαμε στο Μεδιόλανο και συζητήσαμε όλα όσα αφορούσαν στην ωφέλεια και στη χρησιμότητα του κοινού, ανάμεσα στα άλλα που μας φαίνονταν ότι θα είναι πολύ ωφέλιμα σε όλους, κρίναμε ότι πρέπει να δώσουμε προτεραιότητα σ' εκείνα στα οποία περιλαμβανόταν η ευλάβεια και το σέβας προς το θείο, δηλαδή να δώσουμε και στους Χριστιανούς και σ' όλους ελεύθερη επιλογή του ν' ακολουθούν όποια θρησκεία θελήσουν, ώστε, ό,τι θείο και ουράνιο πράγμα υπάρχει τέλος πάντων, να καταστεί δυνατό να είναι ευμενές σ' εμάς και σ' όλους όσοι διατελούν κάτω από την εξουσία μας.

... εμείς δώσαμε στους Χριστιανούς ελεύθερη κι απόλυτη την εξουσία να ασκούν τη θρησκεία τους.

...για να έχει ο καθένας την εξουσία να επιλέγει και να ακολουθεί όποια θρησκεία θέλει. Και αυτό το κάναμε, για να μη νομισθεί από καμία τιμή και θρησκεία ότι εμείς τη μειώσαμε σε κάτι.

Θεσπίζουμε δε ειδικά για τους Χριστιανούς εκτός από τα άλλα και τούτο: τούς χώρους τους, όπου πρώτα συνήθιζαν να συναθροίζονται, για τους οποίους και στα γράμματα που έχουν σταλεί προς την αφοσίωσή σου υπήρξε κατά το παρελθόν άλλη διατύπωση, αν μερικοί φαίνονται ότι τους αγόρασαν ή από το δικό μας ταμείο ή από κάποιο άλλο, να τους επιστρέψουν στους ίδιους Χριστιανούς χωρίς χρήματα και χωρίς καμία απαίτηση του αντιτίμου των, αφού απορριφθεί κάθε αμέλεια και αμφισβήτηση: και αν μερικοί έτυχε να πάρουν τέτοιους χώρους σαν δώρο, το ταχύτερο να τους επιστρέψουν στους ίδιους τους Χριστιανούς.»

Διάταγμα των Μεδιολάνων 1700 χρόνια από τη θέσπισή του (313 μ.Χ. - 2013 μ.Χ.), Πνευματική Διακονία. Περιοδική έκδοση Ι. Μητροπόλεως Κωνσταντίας - Αμμοχώστου, 18, 2013, σ. 4-5.

Σύμφωνα με αυτό, κάθε πολίτης της αυτοκρατορίας μπορούσε να λατρεύει όποιο θεό θέλει. Έτσι ο δρόμος για την εξάπλωση του Χριστιανισμού άνοιξε.

Μεδιόλανο: το σημερινό Μιλάνο

Λίγα χρόνια αργότερα (324 μ.Χ.), ο Κωνσταντίνος και ο Λικίνιος συγκρούστηκαν στην **Αδριανούπολη**. Νικητής από αυτή την εμφύλια διαμάχη βγήκε ο Κωνσταντίνος, ο οποίος έγινε **μονοκράτορας**.

Ο Κωνσταντίνος προχώρησε σε σημαντικές αλλαγές για την καλύτερη διοίκηση της αυτοκρατορίας:

Ανδιοργάνωσε το διασπασμένο από την τετραρχία στρατό.

Διόρισε έπαρχους με πολλές εξουσίες στις περιφέρειες του κράτους.

Οργάνωσε διπλωματικές επαφές με τους γειτονικούς λαούς.

Έκοψε νέο χρυσό νόμισμα, που κυκλοφόρησε παντού και τόνωσε την οικονομία.

Μετέφερε την πρωτεύουσα από τη Ρώμη στο Βυζάντιο.

Για τις τολμηρές του αποφάσεις, οι οποίες , είχαν ευεργετικά αποτελέσματα για την αυτοκρατορία, οι ιστορικοί ονόμασαν τον **Κωνσταντίνο Μέγα** και οι χριστιανοί **Άγιο** και **ισαπόστολο**.

